

חוק-יסוד: נשיא המדינה*

1. **מעמד** כראש המדינה עומד נשיא.
2. **מקום המושב** מקום מושבו של נשיא המדינה הוא ירושלים.
3. **בחירה ותקופת כהונה** נשיא המדינה נבחר על ידי הכנסת לחמש שנים.
4. **בשירות** כל אזרח ישראלי שהוא תושב ישראל כשיר להיות מועמד לכהונת נשיא המדינה. אדם שכיהן כנשיא המדינה שתי תקופות בזה אחר זה לא יהיה מועמד בבחירות לתקופה הסמוכה לאחריו.
5. **מועד הבחירה** בחירת נשיא המדינה תיערך לא מוקדם מתשעים יום ולא יאוחר משלושים יום לפני תום תקופת כהונתו של הנשיא המכהן; נתפנה מקומו של נשיא המדינה לפני תום תקופת כהונתו, תיערך הבחירה תוך ארבעים וחמישה ימים מהיום שנתפנה מקומו; יושב-ראש הכנסת, בהתייעצות עם הסגנים, יקבע את יום הבחירה ויודיע עליו בכתב לכל חברי הכנסת לפחות עשרים יום מראש; חל מועד הבחירה שלא בזמן אחד הכנסים של הכנסת, יכנס יושב-ראש הכנסת את הכנסת לשם בחירת נשיא המדינה.
6. **הצעת מועמדים** (א) נקבע יום הבחירה, רשאים עשרה, לפחות, מחברי הכנסת להציע מועמד; ההצעה תהיה בכתב ותימסר ליושב-ראש הכנסת, בצירוף הסכמת המועמד בכתב או במברק, לא יאוחר מעשרה ימים לפני יום הבחירה. לא ישתף עצמו חבר הכנסת ביותר מהצעת מועמד אחד.
7. **הצבעה** (ב) יושב-ראש הכנסת יודיע לכל חברי הכנסת בכתב, לא יאוחר משבעה ימים לפני יום הבחירה, על כל מועמד שהוצע ועל שמות חברי הכנסת שהציעוהו, ויכריז על המועמדים בפתיחת ישיבת הבחירה.
8. **בחירה ברוב קולות** בחירת נשיא המדינה תהיה בהצבעה חשאית בישיבת הכנסת שנועד לענין זה בלבד.
9. **בחירה ברוב קולות** המועמד שקיבל קולותיהם של רוב חברי הכנסת – הוא הנבחר; לא קיבל מועמד רוב כזה, מצביעים שנית; לא היה רוב כאמור גם בהצבעה השנייה, חוזרים ומצביעים; בהצבעה השלישית ובכל הצבעה נוספת לא יועמד לבחירה המועמד שקיבל בבחירה הקודמת את מספר הקולות הקטן ביותר; המועמד שקיבל בהצבעה השלישית או באחת ההצבעות הנוספות רוב הקולות של חברי הכנסת המשתתפים בהצבעה ומצביעים בעד אחד המועמדים – הוא הנבחר. קיבלו שני מועמדים מספר קולות שווה, חוזרים על ההצבעה.
10. **הצהרת אמונים** הנשיא הנבחר יצהיר ויחתום בפני הכנסת הצהרת אמונים זו:
"אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה ולמלא באמונה את תפקידי כנשיא המדינה".
11. **מתן ההצהרה ותחילת הכהונה** הנשיא הנבחר יתן את הצהרת האמונים ויתחיל לכהן בתום תקופת כהונתו של נשיא המדינה הקודם. נתפנה מקומו של נשיא המדינה הקודם לפני תום תקופת כהונתו, יתן הנשיא הנבחר את הצהרת האמונים סמוך, ככל האפשר, לאחר בחירתו ויתחיל לכהן עם מתן הצהרת האמונים.

* נתקבל בכנסת ביום 17 בתמוז תשכ"ד (16 ביוני 1964); הצעת חוק ודברי חסבר מורסמו בה"ח 543, תשכ"ד, עמ' 136.

- (1) יחתום על כל חוק חוץ מחוקים הנוגעים לסמכויותיו;
- (2) יפעל לכינון הממשלה ויקבל את התפטרות הממשלה בהתאם לחוק;
- (3) יקבל מן הממשלה דין וחשבון על ישיבותיה;
- (4) יאמין את הנציגים הדיפלומטיים של המדינה, יקבל האמנתם של נציגים דיפלומטיים שמדינות-חוץ שיגרו לישראל, יסמיך את הנציגים הקונסולריים של המדינה ויקיים מינויים של נציגים קונסולריים שמדינות-חוץ שיגרו לישראל;
- (5) יחתום על אמנות עם מדינות-חוץ שאושרו על ידי הכנסת;
- (6) ימלא כל תפקיד שיוחד לו בחוק בקשר למינוי שופטים ונושאי משרות אחרים ולהעברתם מכהונתם.

(ב) לנשיא המדינה נתונה הסמכות לחון עבריינים ולהקל בעונשים על ידי הפחתתם או המרתם.

(ג) נשיא המדינה ימלא כל תפקיד אחר ונתונה לו כל סמכות אחרת שיוחדו לו בחוק.

12. חתימתו של נשיא המדינה על מסמך רשמי טעונה חתימת קיום של ראש הממשלה או של שר אחר שהחליטה עליו הממשלה, זולת מסמך הקשור בכינון הממשלה.

13. (א) לא יתן נשיא המדינה את הדין לפני כל בית משפט או בית דין בשל דבר הקשור בתפקידו או בסמכויותיו, ויהיה חסין בפני כל פעולה משפטית בשל דבר כזה.

(ב) נשיא המדינה אינו חייב להגיד בעדות דבר שנודע לו במילוי תפקידו כנשיא המדינה.

(ג) חסינותו של נשיא המדינה לפי סעיף זה תעמוד לו גם לאחר שחדל להיות נשיא המדינה.

14. נשיא המדינה לא יובא לדין פלילי; התקופה שבה נמנעת, מכוח סעיף זה, הבאתו של נשיא המדינה לדין בשל עבירה, לא תבוא במנין תקופת ההתיישנות של אותה עבירה.

15. נדרש נשיא המדינה למסור עדות, תיגבה העדות במקום וכמועד שייקבעו על דעת נשיא המדינה.

16. משכורתו של נשיא המדינה ותשלומים אחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו או אחריה, לרבות אלה שישולמו לשאייריו, ייקבעו על ידי החלטת הכנסת, והיא רשאית להסמיך לכך את ועדת הכספים; החלטות לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות.

17. (א) לא יכהן נשיא המדינה במשרה ולא ימלא תפקיד, זולת משרתו ותפקידו כנשיא המדינה, אלא על דעת ועדת הכנסת.

(ב) נשיא המדינה פטור מכל שירות חובה.

18. לא יצא נשיא המדינה את גבולות המדינה אלא על דעת הממשלה.

19. נשיא המדינה רשאי להתפטר מכהונתו על ידי הגשת כתב התפטרות ליושב-ראש הכנסת; כתב ההתפטרות אינו טעון חתימת קיום; מקומו של נשיא המדינה יתפנה כעבור ארבעים ושמונה שעות לאחר שכתב ההתפטרות הגיע לידי יושב-ראש הכנסת.

20. (א) הכנסת רשאית, בהחלטה, להעביר את נשיא המדינה מכהונתו, אם קבעה כי אין הוא ראוי לכהונתו מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו כנשיא המדינה.

(ב) הכנסת לא תעביר את נשיא המדינה מכהונתו, אלא עקב קובלנה שהובאה לפני ועדת הכנסת על ידי עשרים, לפחות, מחברי הכנסת ולפי הצעת ועדת הכנסת שנתקבלה ברוב של שלושה רבעים מחברי הוועדה; החלטת הכנסת על העברת הנשיא מכהונתו טעונה אף היא רוב של שלושה רבעים מחבריה.

(ג) ועדת הכנסת לא תציע להעביר את נשיא המדינה מכהונתו, אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות לסתור את הקובלנה לפי גוהל שקבעה הוועדה באישור הכנסת; והכנסת לא תחליט להעביר את נשיא המדינה מכהונתו אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות להשמיע את דברו לפי גוהל שקבעה ועדת הכנסת באישור הכנסת.

(ד) נשיא המדינה רשאי להיות מיוצג בפני ועדת הכנסת ובפני הכנסת על ידי בא כוחו, ובלבד שחבר הכנסת לא ישמש בא כוח הנשיא; ועדת הכנסת והכנסת רשאיות להזמין את נשיא המדינה להיות נוכח בעת הדיונים לפי סעיף זה.

(ה) דיוני הכנסת לפי סעיף זה ייערכו בישיבה שנועדה לענין זה בלבד או בישיבות סמוכות זו לזו שנועדו כאמור; הדיון יתחיל לא יאוחר מעשרים יום אחרי החלטת ועדת הכנסת; על מועד תחילתו יודיע יושב-ראש הכנסת לכל חברי הכנסת בכתב לפחות עשרה ימים מראש; חל תחילת הדיון שלא בזמן אחד הכנסים של הכנסת, יכנס יושב-ראש הכנסת את הכנסת לשם קיום הדיון.

21. (א) הכנסת רשאית, בהחלטה שנתקבלה ברוב חבריה, לקבוע כי מטעמי בריאות נבצר מנשיא המדינה, דרך קבע, למלא תפקידו.

התפנות המשרה מטעמי בריאות

(ב) הכנסת לא תקבל החלטה כאמור אלא לפי הצעת ועדת הכנסת שנתקבלה ברוב של שני שלישים מחבריה על יסוד חוות דעת רפואית שניתנה על פי כללים שקבעה הוועדה.

(ג) החליטה הכנסת כאמור, יתפנה מקומו של נשיא המדינה מיום ההחלטה.

22. (א) נשיא המדינה יפסיק זמנית למלא תפקידו ולהשתמש בסמכויותיו —

הפסקה זמנית

- (1) אם יצא את גבולות המדינה — משיצא עד ששב;
- (2) אם הודיע לוועדת הכנסת כי מטעמי בריאות נבצר ממנו, דרך ארעי, למלא תפקידו, וועדת הכנסת אישרה הודעתו ברוב קולות — מאישור ההודעה עד תום התקופה שקבעה הוועדה בהחלטתה או עד שהודיע נשיא המדינה לוועדת הכנסת שלא נבצר עוד ממנו למלא תפקידו, הכל לפי המוקדם יותר;
- (3) אם החליטה ועדת הכנסת ברוב של שני שלישים מחבריה על יסוד חוות דעת רפואית שניתנה על פי כללים שקבעה הוועדה, כי מטעמי בריאות נבצר מנשיא המדינה, דרך ארעי, למלא תפקידו — מקבלת ההחלטה עד תום התקופה שקבעה הוועדה בהחלטתה או עד שהחליטה כי לא נבצר עוד מן הנשיא למלא תפקידו.

(ב) ועדת הכנסת לא תקבע, לפי סעיף קטן (א) (2) או (3), תקופה העולה על שלושה חודשים; היא רשאית להאריכה, ברציפות, ללא יותר משלושה חודשים נוספים; הארכת התקופה למעלה מזה טעונה החלטת הכנסת שנתקבלה ברוב חברי הכנסת על פי הצעת ועדת הכנסת.

23. (א) נתפנה מקומו של נשיא המדינה וכל עוד נשיא המדינה החדש לא התחיל לכהן, יכהן יושב ראש הכנסת כנשיא המדינה בפועל.

נשיא בפועל וממלא מקום הנשיא

(ב) בתקופה שנשיא המדינה הפסיק זמנית למלא תפקידו ולהשתמש בסמכויותיו יכהן יושב ראש הכנסת כממלא מקום נשיא המדינה.

(ג) בכהונתו כנשיא המדינה בפועל או כממלא מקום נשיא המדינה ימלא יושב ראש הכנסת את התפקידים המוטלים על נשיא המדינה בחוק וישתמש בסמכויות הנתונות לנשיא המדינה לפי החוק.

הודעות ברשומות

24. (א) על אלה יפרסם יושב ראש הכנסת הודעה ברשומות —

- (1) על תחילת כהונתו של נשיא המדינה;
- (2) על התפנות מקומו של נשיא המדינה;
- (3) על תחילתה של כהונת יושב ראש הכנסת כממלא מקום של נשיא המדינה, וסיום כהונה זו, לפי סעיף 22(א) או (2) או (3).

(ב) על יציאת נשיא המדינה את גבולות המדינה ועל שובו יפרסם ראש הממשלה הודעה ברשומות.

25. על אף האמור בכל דין אחר אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים.

ביטול

26. (א) בטלים —

- (1) סעיפים 2 (ג), 6 ו-7 לחוק המעבר, תש"ט-1949¹;
- (2) חוק כהונת נשיא המדינה, תשי"ב-1951²;

(ב) החוק לקביעת משכורתם של נשיא המדינה, חברי הממשלה והרכבים הראשיים לישראל, תשי"א-1950³, לא יחול עוד על משכורתו של נשיא המדינה או על התשלומים המגיעים לו או לשאייריו.

27. נשיא המדינה שנבחר על ידי הכנסת ביום כ"ז באייר תשכ"ג (21 במאי 1963), רואים אותו כאילו נבחר לפי חוק זה וכמכהן לפיו.

לוי אשכול
ראש הממשלה

¹ סי"ח תש"ט, עמ' 1.
² סי"ח תשי"ב, עמ' 6.
³ סי"ח תשי"א, עמ' 70.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 10), תשכ"ד-1964 *

הוספת סעיף
א109

1. אחרי סעיף 109 לחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953¹, יבוא:

א109. שר העבודה יקבע בתקנות ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, הוראות בדבר הגימלאות לאחר פרישה או מוות שישולמו לשופטים מקצור-עיים של בתי הדין המקומיים שאינם שופטי שלום ולאב בית הדין לער-עורים שאינם שופט בית משפט מחוזי, או לשאייריהם.

יגאל אלון
שר העבודה

לוי אשכול
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

¹ נתקבל בכנסת ביום ו' בתמוז תשכ"ד (16 ביוני 1964); הצעת החוק ודברי הסבר סורסמו בה"ח 599, תשכ"ד, עמ' 88.
² סי"ח תשי"ד, עמ' 6; תשט"ו, עמ' 127; תשי"ז, עמ' 88, עמ' 90, עמ' 178; תשי"ט, עמ' 160; תש"ך, עמ' 36; תשכ"ב, עמ' 40; תשכ"ג עמ' 120; תשכ"ד, עמ' 8.